

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

IZBA CYWILNA

Zbiór urzędowy
tłoczony z polecenia
Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego

12
2025

**ZBIÓR URZĘDOWY
TŁOCZONY Z POLECENIA
PIERWSZEGO PREZESA SĄDU NAJWYŻSZEGO**

**12
2025**

Opracowanie

Kolegium Redakcyjne w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego

Prezes kierujący pracą Izby Cywilnej SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)
sędzia Sądu Najwyższego Marcin Krajewski (wiceprzewodniczący)
sędzia Sądu Najwyższego Marcin Łochowski (członek)
Katarzyna Woch (sekretarz)
Dominika Zwierzyk (sekretarz)

Treść:

I. Zbiór orzeczeń	str. 1
II. Skorowidz artykułowy	str. 109
III. Skorowidz przedmiotowy	str. 111
IV. Wykaz orzeczeń	str. 115

Zarządzenie nr 9/2024 Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z 18 grudnia 2024 r.
w sprawie określenia składu Kolegium Redakcyjnego zbioru urzędowego
„Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna” w 2025 r.

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
www.wolterskluwer.pl
czasopisma@wolterskluwer.pl
nr infolinii 801 044 545, prenumerata@wolterskluwer.pl

Skład i łamanie: Master, Łódź

Nakład: 850 egz.

ISSN 1234-5261

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO IZBA CYWILNA

Rok 2025 – Numer 12

I

107

UCHWAŁA Z 8 PAŹDZIERNIKA 2024 R., III CZP 16/24

Sędzia SN Tomasz Szancilo (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Ewa Stefańska

Sędzia SN Kamil Zaradkiewicz

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym 8 października 2024 r. w Warszawie w sprawie z powództwa małoletniego A.S. przeciwko W.S. o alimenty, na skutek przedstawienia przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z 11 marca 2024 r., II Ca 269/24, zagadnień prawnych:

- „1. Czy sprawa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego wnuka przeciwko swojemu dziadkowi, której wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł, podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym?
2. Czy w sytuacji, gdy adwokat został ustanowiony wyłącznie pełnomocnikiem procesowym przedstawiciela ustawowego strony, można zasądzić na rzecz tej strony – w ramach zwrotu kosztów procesu – wynagrodzenie takiego pełnomocnika?”

1. podjął uchwałę:

Sprawa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego wnuka przeciwko swojemu dziadkowi, której wartość

przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł, podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym.

2. odmówił podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z 11 marca 2024 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia przytoczone wyżej zagadnienia prawne.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że wyrokiem z 20 października 2023 r. Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu zasądził od pozwanego W.S. na rzecz małoletniego powoda A.S. alimenty w kwotach po 400 zł miesięcznie, poczynając od 8 grudnia 2022 r. Podstawą rozstrzygnięcia był art. 132 w zw. z art. 133 § 2 k.r.o., gdyż chodzi o roszczenie alimentacyjne małoletniego dziecka przeciwko dziadkowi od strony ojca. Powód domagał się zasądzenia kwot po 1300 zł miesięcznie, a zatem wartość przedmiotu sporu, zgodnie z art. 22 k.p.c., wynosiła 15 600 zł, co stanowiło sumę świadczeń za jeden rok.

Od powyższego wyroku pozwany wniósł apelację, zaskarżając go w części, domagając się jego zmiany przez oddalenie powództwa w całości.

Odnosnie do pierwszego z przedstawionych zagadnień Sąd Okręgowy omówił obowiązujące przepisy o postępowaniu uproszczonym, wskazując, że na podstawie art. 505¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu tym rozpoznaje się przede wszystkim sprawy o świadczenie, bez względu na źródło obowiązku tego świadczenia, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł. Z postępowania uproszczonego wyłączono sprawy określone w art. 505¹ § 2 k.p.c., w tym – wymienione w punkcie 2 – sprawy małżeńskie i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że sprawy o alimenty należą do spraw o świadczenie, a więc objętych, co do zasady, zakresem zastosowania przepisów o postępowaniu uproszczonym w razie spełnienia przesłanki dotyczącej wartości przedmiotu sporu. Jednocześnie przytoczył uchwałę

Sądu Najwyższego z 16 lipca 2021 r., III CZP 44/20, zgodnie z którą wyłączono z postępowania uproszczonego sprawy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego dziecka przeciwko rodzicowi, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł. Z jednej strony Sąd Okręgowy przyjął, że w przypadku spraw o alimenty dochodzone przez wnuka od dziadka aktualność zachowuje argumentacja zawarta w uzasadnieniu tej uchwały, a ponadto w postępowaniu uproszczonym zmiana powództwa jest niedopuszczalna, tymczasem w toku postępowania o alimenty mogą zachodzić zmiany okoliczności faktycznych uzasadniające podwyższenie żądania. Z drugiej jednak strony Sąd ten podkreślił, że rozstrzygnięcie powołanej uchwały zostało uzasadnione przez odwołanie do art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c., a więc argumenty aksjologiczne dotyczące specyfiki spraw o alimenty zostały uwzględnione przy wykładni wyjątku określonego ustawowo.

Odnosnie do drugiego zagadnienia Sąd Okręgowy zauważył, że matka małoletniego ustanowiła adwokata pełnomocnikiem procesowym, ale nie dla powoda, a dla siebie, w związku z czym zachodzi wątpliwość dotycząca rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pierwsze z przedstawionych zagadnień dotyczy kwestii rozpoznawania spraw z zakresu świadczeń alimentacyjnych, jednakże – co istotne – w procedowanym przypadku małoletni powód dochodzi takich roszczeń od dziadka.

W pierwszej kolejności należy zatem wskazać na art. 505¹ k.p.c., zgodnie z którym w postępowaniu uproszczonym rozpoznaje się sprawy o świadczenie, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł, a w sprawach o roszczenia z rękojmi lub gwarancji – jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty (§ 1). Spośród tych spraw nie rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym m.in. spraw małżeńskich i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi – § 2 pkt 2 (pozostałe wyjątki z § 2 nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego).

Na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed wejściem w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania

cywilnego oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa z 2019 r.”) możliwe było wytoczenie – na podstawie art. 505¹ pkt 1 k.p.c. w ówczesnym brzmieniu – powództwa mającego oparcie w umowie, z tym że nie tylko o świadczenie, ale także o ustalenie istnienia lub nieistnienia umowy lub prawa (art. 189 k.p.c.) i o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa, którego bezpośrednim źródłem była umowa (zob. np. postanowienie SN z 26 czerwca 2002 r., III CZP 42/02). Istotne było, aby wartość przedmiotu sporu nie przekraczała 20 000 zł (dla roszczenia wynikającego z rękojmi, z gwarancji jakości lub z niezgodności rzeczy sprzedanej konsumentowi z umową, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekraczała tej kwoty). Wyjątek stanowiły sprawy o zapłatę czynszu najmu lokali mieszkalnych i opłat obciążających najemcę oraz opłat z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej, w których nie miała znaczenia wartość przedmiotu sporu. Wyłączne było zatem rozpoznanie w postępowaniu uproszczonym sprawy o roszczenie wynikające wprost z innego zdarzenia niż umowa. W związku z tym przyjmowano, że rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym nie podlegają m.in. sprawy o zasądzenie alimentów, nawet po zawarciu przez strony umowy dotyczącej ich wysokości lub sposobu płatności, gdyż również wówczas źródłem obowiązku alimentacyjnego są przepisy ustawy, tj. Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a więc roszczenia alimentacyjne nie stanowią roszczeń wynikających z umów, w rozumieniu art. 505¹ k.p.c. w ówczesnym brzmieniu.

Ustawą z 2019 r. zmodyfikowano tę zasadę, rozszerzając przedmiotowy zakres postępowania uproszczonego na wszystkie sprawy o świadczenie, przy zachowaniu granicy wyznaczonej wartością przedmiotu sporu, z drugiej zaś strony, wyłączając powództwa o ustalenie oraz o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa. Istotne jest przy tym, że w postępowaniu uproszczonym rozpoznawane są sprawy zarówno o świadczenie pieniężne, jak i niepieniężne, bez względu na podstawę prawną świadczenia oraz na charakter zaangażowanych podmiotów. Mogą być to zarówno świadczenia z umów, jak i z innych zdarzeń prawnych, w tym z czynów niedozwolonych, jednostronnych czynności prawnych, bezpodstawnego wzbogacenia i o charakterze *stricte* ustawo-

wym. W uzasadnieniu projektu powołanej ustawy nowelizującej wskazano, że celem ustawodawcy było poszerzenie zakresu spraw, w których zastosowanie znajdą przepisy mające pozytywny wpływ na szybkość i sprawność postępowania. Natomiast katalog spraw wyłączonych z rozpoznania w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ § 2 k.p.c.) określono, mając na uwadze doniosłość więzi społecznych, których sprawy te dotyczą (Sejm VIII kadencji, druk nr 3137, s. 108). Zgodnie z art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c. w katalogu wyłączeń znajdują się sprawy małżeńskie i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi.

Problematyka objęta procedowanym zagadnieniem nie była dotychczas przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Zauważenia jednak wymaga, że w uchwale z 16 lipca 2021 r., III CZP 44/20, Sąd ten wskazał, iż w stanie prawnym ukształtowanym ustawą z 2019 r. sprawa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego dziecka przeciwko rodzicowi, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł, nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c.).

W tej uchwale Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z perspektywy wykładni systemowej istotne znaczenie ma konieczność zapewnienia jednolitości w zakresie stosowania reguł procesowych w sprawach, w których rozstrzygane są roszczenia alimentacyjne. Przyjęcie, że art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c. nie obejmuje spraw alimentacyjnych, oznaczałoby, iż sprawy te byłyby rozpoznawane według odmiennych reguł procesowych w zależności od tego, czy tego rodzaju roszczenia dochodzone są np. w sprawach rozwodowych, o unieważnienie małżeństwa, względnie o ustalenie ojcostwa, czy też samodzielnie. Oczywiście sprawy rozwodowe czy o ustalenie ojcostwa są prowadzone według przepisów o postępowaniu odrębnym, niemniej jednak nie zawierają takich ograniczeń procesowych, zwłaszcza w zakresie postępowania dowodowego, które obowiązują w postępowaniu uproszczonym. Także względ na funkcjonalną wykładnię art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c. przemawia przeciwko kwalifikowaniu spraw o alimenty dochodzonych przez dzieci od rodziców jako podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, bowiem jednym z elementów modelu racjonalnego tworzenia prawa jest cel wprowadze-

nia danej regulacji prawnej. Racjonalna działalność prawodawcza opiera się na założeniu wartości celu, którego wyrazem jest odwołanie się do określonych założeń aksjologicznych – ich podłożem jest szczególnie rodzaj spraw, a mianowicie spraw dotyczących świadczeń alimentacyjnych. Założony przez prawodawcę cel powinien być ustalony w stopniu dostatecznie precyzyjnym dla doboru środków służących jego realizacji i działania podejmowane dla jego realizacji powinny opierać się na wiedzy o prawidłowościach określających powiązania między typem stanów rzeczy, do których należy cel, a typem zjawisk, które stanowią potencjalne środki do jego realizacji. Tego typu sprawy mają zasadnicze znaczenie dla egzystencji i rozwoju osoby uprawnionej do alimentacji, dlatego wymagają szczególnej wnikliwości ze strony sądu i nie mogą być prowadzone według uproszczonych reguł dowodowych, których zastosowanie mogłoby spowodować negatywne skutki dla alimentowanego. Skutek taki mogłoby wywołać również zastosowanie przepisów o apelacji w postępowaniu uproszczonym, w tym ograniczeń dotyczących zarzutów apelacji (art. 505⁹ k.p.c.). Ponadto w sprawach o alimenty, odmiennie niż w innych sprawach, doniosłość postępowania dla uprawnionego nie rośnie wraz ze wzrostem wartości przedmiotu sporu. Przeciwnie, mniejsze kwoty alimentów – służące zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych – mają największe znaczenie.

Powyżej zaprezentowana uchwała dotyczy oczywiście obowiązku alimentacyjnego pomiędzy rodzicami a dziećmi. W doktrynie natomiast jednoznacznie nie wyłączone dopuszczalności rozpoznawania spraw o alimenty w postępowaniu uproszczonym, a niektórzy autorzy wprost stwierdzają, że po nowelizacji z 2019 r. przepisy regulujące to postępowanie mają zastosowanie również do roszczeń alimentacyjnych. Część przedstawicieli doktryny zwraca uwagę, że sprawy wymienione w art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c. nie są sprawami o świadczenie, przez co ich rozpoznawanie w postępowaniu uproszczonym i tak jest wyłączone, z tym że wyrażono zarówno pogląd, iż powołany przepis jest zbędny i zasługuje na usunięcie, jak i stanowisko, że przepis ten należy ocenić pozytywnie, gdyż pozwala wyeliminować ewentualne wątpliwości. Wskazuje się również, że w przypadku spraw o świadczenia alimentacyjne

wynikające z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego trudno wskazać regulacje procesowe, które uniemożliwiałyby ich rozpoznawanie w postępowaniu uproszczonym.

Nie ulega wątpliwości, że świadczenia alimentacyjne mają szczególną doniosłość społeczną, gdyż służą zapewnieniu podstawowych potrzeb życiowych uprawnionego do alimentacji, co znalazło wyraz w licznych przepisach prawa materialnego i procesowego. Sprawa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego wnuka przeciwko dziadkowi jest niewątpliwie sprawą o świadczenie i jeżeli wartość przedmiotu sporu w takiej sprawie nie przekracza 20 000 zł, spełnia ona przesłanki rozpoznania w postępowaniu uproszczonym wynikające z art. 505¹ § 1 k.p.c. W doktrynie przyjmuje się, że postępowanie uproszczone jest dostosowane do rozpoznawania spraw nieskomplikowanych pod względem faktycznym, w tym dowodowym i prawnym, a głównym jego celem jest uproszczenie i przyspieszenie postępowania. Tak więc argumenty celowościowe – wyszczególnione w powołanej uchwale z 16 lipca 2021 r., III CZP 44/20, mogłyby przemawiać za wnioskiem o wyłączeniu postępowania uproszczonego w sprawach o alimenty, szczególnie jeśli wziąć pod uwagę argument, że zgodnie z tą uchwałą sprawy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego dziecka przeciwko rodzicowi nie podlegają rozpoznaniu w tym postępowaniu, bez względu na wartość przedmiotu sporu. Można byłoby bronić poglądu, że nie ma uzasadnionych podstaw, aby inaczej traktować sprawy dotyczące obowiązku alimentacyjnego dalszego wstępnego czy między rodzeństwem.

Nie można jednak zapominać, że podstawowym rodzajem wykładni prawa jest wykładnia literalna. Kolejne rodzaje wykładni, w tym celowościowa, mogą mieć zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy wykładnia literalna nie daje jednoznacznego wyniku (rozumienia przepisu prawa) lub daje rezultat sprzeczny z podstawowymi regułami logicznego rozumowania i zasadami prawa. Dodatkowo, jeżeli ustawodawca przewidział wyjątki od przyjętej zasady, zastosowanie znajduje reguła *exceptiones non sunt extendendae*, a więc nie można ich interpretować rozszerzająco. Z zestawienia § 1 i 2 art. 505¹ k.p.c. wynika, że pierwszy

paragraf zawiera normę ogólną, a drugi – wyjątki od niej, z tym że, jak wskazano, z katalogu wyłączeń dla dalszych rozważań znaczenie może mieć wyłącznie regulacja zawarta w § 2 pkt 2.

Kluczowa jest zatem odpowiedź na pytanie, czy zasadne jest zastosowanie celowościowej wykładni art. 505¹ k.p.c. w odniesieniu do roszczeń alimentacyjnych małoletniego wnuka w stosunku do dziadka.

Zakres postępowania uproszczonego ustawodawca uregulował szeroko, obejmując nim różnorodne sprawy o świadczenie, w tym sprawy, które – pomimo stosunkowo niewielkiej wartości przedmiotu sporu – mogą charakteryzować się znacznym stopniem złożoności pod względem faktycznym i prawnym; jako przykład można wskazać sprawy o odszkodowanie z czynów niedozwolonych. Katalog spraw, których – pomimo spełnienia powyższych przesłanek dotyczących przedmiotu i wartości przedmiotu sporu – nie rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym, zawarto enumeratywnie w art. 505¹ § 2 k.p.c. Ustawodawca przyjął bowiem, że istnieją sprawy, które ze swojej istoty wymagają rozpoznania na zasadach ogólnych ze względu na ich doniosłość społeczną (Sejm VIII kadencji, druk nr 3137, s. 108). W doktrynie wskazuje się, że są to sprawy, które wymagają przeprowadzenia bardziej wnikliwego i pełnego postępowania.

Treść art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c. może być interpretowana na dwa sposoby. Pierwszy z nich, wielokrotnie powtarzany w doktrynie, chociaż z reguły bez głębszego uzasadnienia, zakłada, że ustawodawca wyłączył postępowanie uproszczone w sprawach rozpoznawanych w postępowaniach odrębnych w sprawach małżeńskich oraz ze stosunków między rodzicami a dziećmi. Pogląd przeciwny, przyjęty przez Sąd Najwyższy w uchwale z 16 lipca 2021 r., III CZP 44/20, ujmuje pojęcie spraw ze stosunków między rodzicami a dziećmi odmiennie, odnosząc je do stosunków prawa materialnego. Chociaż Sąd Najwyższy nie rozstrzygnął jednoznacznie granic zastosowania rozważanego przepisu, to przyjął, że niewątpliwie obejmuje on sprawy o alimenty między rodzicami a dziećmi.

Jak wskazano, na rzecz wyłączenia postępowania uproszczonego w sprawach o alimenty dochodzone od dziadka przez wnuka przemawiają argumenty celowościowe (funkcjonalne), a także wzgląd na spój-

ność systemową prawa postępowania cywilnego, zakładający stosowanie jednakowych norm proceduralnych do wszystkich spraw o alimenty.

Powyższe argumenty, chociaż doniosłe, nie mogą jednak przeważać nad językowym sformułowaniem art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c., w którym jest mowa wyłącznie o sprawach małżeńskich i sprawach z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi. Bezsprzecznie do spraw tego rodzaju, nawet w najszerszym rozumieniu, nie należą sprawy między wnukiem a dziadkiem. Treść powołanego przepisu jest jasna, nie wymaga interpretacji z punktu widzenia roszczenia alimentacyjnego wnuka przeciwko dziadkowi. Generalnie należy uznać, że skoro norma zawarta w art. 505¹ § 2 k.p.c. powinna być wykładana w sposób ścisły, to zawarty w niej katalog ma charakter zamknięty. Jego rozszerzanie o sprawy, które w jakimś stopniu są podobne do spraw w nim wymienionych, skutkowałoby odejściem od reguły *exceptiones non sunt extendendae*.

Wyłączenie rozpoznawania spraw o alimenty przeciwko dalszemu wstępnemu w postępowaniu uproszczonym można byłoby rozważać w oderwaniu od art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c., z uwagi na szczególny charakter takich spraw, przesądzający, że ze swojej istoty wymagają one rozpoznania na zasadach ogólnych. Takie rozwiązanie zastosowano już w orzecznictwie – w odniesieniu do spraw o wydanie lokalu mieszkalnego, objętych reżimem ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (zob. postanowienie SN z 22 lipca 2005 r., III CZP 39/05). Nie sposób jednak pominąć, że wyłączenie zastosowania przepisów o postępowaniu uproszczonym Sąd Najwyższy uzasadnił nie tylko szczególnym przedmiotem tych spraw, ale przede wszystkim treścią norm wymagających udziału podmiotów trzecich w postępowaniu, które pozostają w sprzeczności z normami obowiązującymi w postępowaniu uproszczonym (art. 505⁴ § 1 zd. 2 k.p.c.).

W przypadku spraw o alimenty nie ma norm tego rodzaju, które byłyby sprzeczne z regulacją postępowania uproszczonego. Takimi nie są bowiem przepisy regulujące w tym postępowaniu np. postępowanie dowodowe czy postępowanie apelacyjne. Uzasadnienie odwołujące się do specyfiki spraw o świadczenia alimentacyjne dochodzone przez wnuka

od dziadka można bowiem odnieść również do innych spraw, co do których można powiedzieć, że są doniosłe społecznie, np. spraw o odszkodowanie, rentę, zadośćuczynienie itd., wynikających z błędów medycznych czy wypadków – tego rodzaju świadczenia mają niejednokrotnie zasadnicze znaczenie dla egzystencji i rozwoju poszkodowanego, a samo postępowanie musi być wnikliwe.

Także wyłączenie możliwości przedmiotowej zmiany powództwa (art. 505⁴ § 1 zd. 1 k.p.c.) samo w sobie nie przemawia za odstąpieniem od zastosowania do omawianej kategorii spraw przepisów o postępowaniu uproszczonym. W przypadku ewentualnego rozszerzenia powództwa może mieć zastosowanie art. 219 k.p.c. Nie można również zapominać, że sąd może rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, jeżeli może to przyczynić się do sprawniejszego rozwiązania sporu (art. 505¹ § 3 k.p.c.). Każdorazowo należy to do oceny sądu i nie jest wykluczone w realiach konkretnej sprawy, że niezbędne będzie wyłączenie tych przepisów, np. w celu przeprowadzenia w szerszym zakresie postępowania dowodowego.

Reasumując, należy stwierdzić, że ani literalna wykładnia przepisów, ani sama specyfika spraw o alimenty nie uzasadniają wyłączenia rozpoznawania tych spraw w postępowaniu uproszczonym. Nie istnieją zatem normatywne podstawy do wyłączenia rozpoznania sprawy o alimenty dochodzone przez wnuka od dziadka w postępowaniu uproszczonym. Ewentualne zastrzeżenia dotyczące reguł obowiązujących w postępowaniu uproszczonym można byłoby odnieść do wielu kategorii spraw.

Odnośnie do drugiego zagadnienia prawnego w pierwszej kolejności trzeba wskazać, że instytucja pytań (zagadnień) prawnych, prowadząca do związania sądów niższych instancji w danej sprawie poglądem Sądu Najwyższego zawartym w podjętej uchwale, jest wyjątkiem od konstytucyjnej zasady podległości sędziów tylko Konstytucji i ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji). Wynika stąd nakaz dokonywania wykładni art. 390 § 1 k.p.c. w sposób jak najbardziej ścisły, bez żadnych koncesji na rzecz argumentów celowościowych lub utylitarnych (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 30 marca 1999 r., III CZP 62/98, OSNC 1999, nr 10, poz. 166; postanowienia SN z 4 października 2002 r.,